

DEO DUCE.

DISCURSUS JURIDICUS

In

TITULOS
LIBRI SEPTIMI, O-
ctavi, Noni, 10. II. 12. 13.
14. ti Digestorum.

Cum Collatione Juris Svecani.

P R Æ S I D E

V I R O *Consulissimo,*

M. MICHAELE O. VVEXIONIO,
Juris, Pol: & Hist: Prof: Celeberrimo, Mecœna-
te ac Præceptore atatem devenerando.

Auth. & Resp.

JACOBOP. CHRONANDRO
W-Gotho.

Publicè propositus Ad diem Feb. A. 1650,

A B O Æ,

Imprimebat Petrus Waldi Acad. Typ. 1650,

TRANSITIO.

In precedenti Disputatione, de
rerum Corporalium, nunc de in-
corporalium, quibus annumerantur
servitutes, vindicationibus.

THESIS I.

Utitur quis, aut re propria,
jure domini, unde 1. *U*sfu-
ctus *Causalis* (a causa domini, cujus
pars est) sive plenus, qui proprie
non est servitus, cum res propria do-
mino suo non servit, *Sed est ipsa*
commoditas rei propria; de quo hic
non agitur; aut re aliena jure servi-
tutis, unde 2. *F*ormalis sive nudus, qui
proprie usufructus dicitur, separatus
per distinctam formam a proprietate,
ut penes hunc sit rei proprietate,
apud alium *U*sfuctus, qui est
jus utendi fruendi rebus alienis sal-
va eorundem substantia L. 1. conf: c. 25.

LIBER

Septimus

Tit: 1.

De usufructu & c. Co.

lib. 33. tit.

L. 5. ff. si us-

usuf. pet.

Prima serv-

titus perso-

nalis.

2. Ususfructuarius i. omnes fructus naturales, industriales & civiles, quales pensiones, usurae &c. facit suos. 2. In rem reficiendo modicas impensas sustinebit. cap: 25. Jor.

Vid: B.
Carls
Zwaby
gning
punc. 8. &
seq.

§l. Och hålda thet medh taack han as nammat haffwer.

3. Ususfructuarius vel ipse frui eâ re, vel alii fruendam concedere, locare vel vendere potest l. 12, p. 2. vid: c, 24, Jor & 19, B. B. p, 1, L: ubi tamen vetitum aliquid de ipso fundo transferre aut vendere.

Notabili
or Lex.

Tit: 2.
De iure acc
crescendo.

4. Constituitur ususfructus contractu c, 20, Jor: B. Swå som båd om å samber. testamento, longâ præscriptione c, 1, Jor: §l. nec non jure accrescendi, si modo pluribus conjunctim legatus sit, l, 1, hic.

Cuiac. in
par.

5. Jus accrescendi est jus retinendæ, vel nanciscendæ partis ejus, qui non concurrit vel concurrere desijt, vel quo pars vacans cedit parti occupatæ. E, g, si alteruter moriatur, aut legatum repudiet, tunc pars ejus alteri accrescit.

Cum utriq;
in solidum

6. Conjuncti sunt- i. R E tantum

tum, ubi tamen potius est jus non
decrefcendi, quod est jus, quo duo-
bus re aliquâ legatâ non repente uo-
no, folida res apud alterum rema-
net, non quali ei accrefcens, ut lega-
tum augeri videatur, fed quali nulli-
us concurfu diminuta. 2. Verbis
tantum. 3. Re & Verbis fimul, vid:
Wefemb: in par.

7. Dies ufusfructus purè lega-
ti cedit (i.e, ufusfructus debetur) non
â morte teftatoris, ut cæterorum le-
gatorum, fed ab aditâ hereditate,
l, un; hîc. Not: legati dies cedere di-
citur, cum legatum deberi incipit.

8. Ne rerum dominia fint inu-
tilia, certis modis ufusfructus pro-
prius finitur. 1. Morte, & naturali
& civili fructuarij. 2. Finito præ-
fcripto tempore. c, 21, Jord: B. & l.
nec licet ante iftud tempus, vel ufu-
fructuario abire, c, 22, & 23, eod: vel
propriario ipfum expellere, c, 20,
§. 2, eod: Haffwi Jordâgande enfta
wâld &c. Vel hoc finito vi retinere,

Cum æquis
partibus,
cum parti-
bus nullis
expreflis, u-
susfructus
legetur.

Tit: 3.
Quando di-
es ufusfru-
ctus legati
cedat.

Tit: 4.
Quib9 mo-
dis ufusfru-
ctus vel ufu-
amittitur.

vid. R. Eric
pom. decre-
tum.

C. 26, eod. 3. Cedendo proprietario. 4. Consolidatione i.e. acquisitione domini rei. 5. Non utendo per modum praescriptum. 6. Interitu rei. 7. totius non partis. Idem de usu.

Vid. decr.
STENONIS
ETURE

Notabili
Lex

Tit: 5
De usufructu earum rerum quae usu consumuntur, vel minuantur

9. Neque usufructus neque iter actusque domini mutatione amittitur, l. 19.

10. Ususfructus est dupl. 1. Proprius in rebus quae usu non consumuntur. 25. JORD: L. 2. Impropius est contr. qui tantum ferre in J, R, legato invenitur, Wel: Treutl: finitur tantum morte utraque usufructuarij, quia ille est rei dominus, cum res non in specie sed genere est restituenda.

Not. Lex

Tit: 6.
Si usufructus petatur vel &c.

11. Senatus censuit, ut omnium rerum, quas in cuiusque patrimonio esse constaret, usufructus legari possit, l. 1.

12. Ususfr. petitur vel ut debitus, unde actio 1. Confessoria data fructuario adversus quemlibet, qua confiteatur & asserit sibi usum fructum debere, vel negatur ut non alicui debitus, hinc 2. Negatoria domino data, qua negatur jus utendi fruendi ad-

versario competere, huc trahi vi-
dentur c, 19, 20, 22, Jord: B. U. n. 12.
B: B. U.

13. De suo, non alieno iure quemq; agere
oportet, l, 5, vid. c. 29, Bong B. U. Si forte qui
agit dominus proprietatis non sit: Quamvis fru-
ctuarius ius utendi non habet, vincet tamen iu-
re, quo possessores sunt potiores, licet nullum ius
habeant, ead.

14. Usumfructum imitantur o-
peræ fervorum legata vel concessæ,
quorum fru us consistit in operis,
& retrò in fructu hominis operæ
sunt, l, 4.

15. Usus est jus alienis rebus u-
tendi ad necessitatem salvâ rerum
substantiâ, vid: c, 51, 53, Bong. B. U. à
contrario sensu. Consultiss: Præses
disp: jurid: 3.

16. Iisdem ferè in rebus & mo-
dis constituitur ac finitur, quibus
ususfructus. Minus tamen juris u-
suarius habet quàm usufructuarius:
Ille enim tantùm utitur ad quotidi-
anam necessitatem, hîc etiam frui-
tur ad lucrum & voluptatem, l, 2.

*Notabil.
Leges.*

Tit: 7.
De operis
fervorum.

Tit. 8.
De usu &
habitatione

2, Servitus
personalis.

3. Servitus
personalis

17, Habitatio est jus in aliena
domo habitandi de qua agit, 10, 11,
12, 1, 14, B. B. St. §.

Notab. L.

18. Cui usus relictus est, uti, non frui pos-
sit 1, 2. Fructus sine usu esse non possit, sed usus sine
fructu esse possit, 1, 14, p. 1.

Tit: 9.
Ususfructu-
arius quem-
admodum
caveat.

19. Cavebit usufructuarius se
rem usufructuariam non deteriore
restituturum. 25, Jord. §. Landboen
åger åter antwarda Gøzet bære ey
wårre. & K. Carls Hn sbygning.

Notab. II.

20. Legatarius se usum boni viri arbi-
tratu cavebit l. 1. Proditum est neminem rem su-
am, nisi furis, condicere posse, 1, 2.

LIBER 8.

Tit: 1.
De Servitu-
tibus, cod,
3, 34.

21. Servitus, in genere, est jus
quoddam in re aliena personæ vel
prædio, c. 1, B. B. St. §. constitutū,
quo dominus ejusdem, quod alteri
commodum sit pati, aut non facere
cogitur, c. 2, Brg: b. §.

De quibus
actum.

22. Estq; dupl: 1. Personalis (â per-
sona dominante cui inhæret) quâ
res aliena personæ immediatè inter-
vit, C. 10, B. B. St. l. Cujus 3, spes
cies, ususfructus, usus, habitatio.

23. 2, Realis (â re cui inhæret &
debetur) quâ prædium prædio im-

media

mediate servit i, e, utilitatem præstat, cap: 40, B. b. §. quæ Urbana vel Rustica. Continua vel discontinua. Nominata vel innominata.

24, Servitutum non ea est natura, ut quis aliquid faciat (principaliter) sed ut patiat, aut non faciat. l. 15, p. 1.

Notab. Lex.

25, Servitus urbana dicta à prædio dominante, quæ urbanis prædijs debetur. Ut servitus oneris ferendi, ædes altius non tollendi, tigni immittendi vel non, proijciendi, protegendi, luminum, l. 2, hic, vid: c. 5, B. b. §. & c. 1, lemma ena alin bret druprum. 2, 4, 5, 7, 9, B. b. §.

Tit: 2. De servitutibus urbanorum prædiorum.

26, Prædium urbanum vel rusticum non locus, sed materia, i, e, usus, facit: Hoc extra usum habitandi, ut horreum stabulum &c, illud ad inhabitandum, sive ruri, sive in urbe, constituitur.

L. 198, de V. fig.

27, Res sua nulli servit, l. 26.

28, Rustica servitus, quæ ad prædium rusticum refertur eiq; debetur c. 13, 34, Hålda en yffre &c, B. b. §.

Not: Lex Tit: 3

29, Ut l. iter, jus eundi vel equi-

De servitutibus prædiorum rusticorum.

C, 6, BB.
L L.

tandi per fundum vicini. 2. *Actus*
jus jumentum agendi, vehiculum
ducendi, c, 13, B: b. ll. 3. Via jus
quidquid trahendi. 4. Aquæ hau-
stus jus hauriendæ aquæ ex fonte
privato, 5. Aquæ ductus, 6. Jus
pecoris pascendi, de quo 26, b. b. ll.
7. Calcis coquendæ lapidis exi-
mendi, sylvæ cadendæ & c, quod al-
liàs jure communi sine conventio-
ne non licitum, ut patet, ex c, 9, §, 5,
20, 25, 26, §, 7, b: b: ll.

Tit: 4,
Communia
prædiorum
tam urba-
norum
quàm Ru-
sticorum.

30. Servitutes 1, sunt incorpo-
rales 2, sine prædijs non constitu-
untur 3, Prædium sequuntur, 4,
Concessâ servitute, sunt etiam ea
concessâ sine quibus eâ uti non est
integrum, 5, Locis religiosis im-
poni nequeunt.

Tit: 5,
si servitus
vindicetur
vel & c.

31. Omnibus servitutibus com-
munes sunt actiones, *Confessoria* &
Negatoria. Illa est vindicatio ser-
vitutis, hæc libertatis, illâ petitur,
hâc negatur servitus deberi. Illa
prædij dominantis, hæc servientis
domino competit.

32. Admittuntur 1. Confusio Tit: 6,
one prædiorum 1. 2. Permissione a
ctus servituti contrarij, 3. Rei inte-
ritu, &c. Quemad-
modum
servitutes
amittantur

33. Jura prædiorum morte vel capitis di-
minutione non pereunt, l. 3. Not: Lex

34. Si animal alicujus, quod LIBER 9.
domi pascitur, commotâ feritate Tit: 1,
contra naturam ejus generis com-
munem, sine culpa vel instigatu, pau-
periem fecerit (i. e. nocuerit) datur
tur hic actio adversus possessorem
vel ad damni æstimationem vel ani-
mal noxæ dedendum, l. 1, conf: 10,
§. 4. 39, §. 2, 46, 47, B: b: l. 17. Drap
medh wâda l. 20. Sâram: medh willia.
l. & 7. Sârm: medh wâdha. St. l.

35. Pauperies est damnum sine
injuria facientis datum. Quale c,
16, Drap: m; wâda. St. l. & 19. B: b: l.
animal quippe rationis expers inju-
riam non facere dicitur, l. 1, Quia aut
hoc ipso
pauperiorâ
reddit.

36. In bestiis propter naturalem feritatem
hæc actio locum non habet, l. 1, p. 10. No: Lex

37. Lex Aquilia est plebiscitum,
quo damnum injuriâ (non jure) sed
dolo, Tit: 2,
Ad legem
Aquiliam. c.
c. 3: 35.

dolo culpâ, infirmitate, incuriâ, im-
prudentiâ, imperitiâ &c, datum, vindicatur. Huc spectant tit: Sârm:
medh will: och wâda. Drâp: med wâda
Item c, 22, §. 3, 23, 35, 36, 45, ll. & 9, 17,
22, St. l. B. b.

38, Cujus nunc duo capita, 1. Si
servus vel pecus occidatur, vid: c, 2,
4, 5, 6, &c, Drâp m; wâd: ll. & 10, 44,
46, ll. & 16, 17, 19, St. l. B. b.

39, 2, Hic punitur omne aliud
damnum, ut si servus vel pecus vul-
neretur, si quid ruptum, fractum, us-
sum &c, conf: Sârm: & c, 9, §. 2,
25, §. 5, 38, §. 1, 46, 47, ll. 18, 19, St. l.
B. b: c, 5, §. 1, Edzör. ll.

Vid: Regis
Erici pome-
decretum.

*Notabil.
Leges.*

R. Karls
Sârdzrâtt
p, 13,

40, Adversus periculum naturalis ratio
permittit se defendere, l, 4, con, c, 2, 12, Trång-
der å lifsznödh 13, Drâp med wil: ll. Si quis
ferro se petentem & furem nocturnum metu mors-
tis occiderit, non videbitur iniuriâ occidisse. l, 5,
c, 1, Drâp medh wâdha & 43 Edzör ll. § 25 p l
Tius b. ll Præceptoris nimia sevitia culpæ annu-
meratur, l 6 arg, c 19 p l ll & 17 St l Sârm.
m; wilia. Infirmitas etiam culpæ annumeratur;
Cum quis id affectare non debeat,
in quo intelligit, vel intelligere de-
bet

bet, suam infirmitatem alij futuram
periculosam. Unde Chirurgus imperis
te curans hic tenetur, 18 c 5 **Ll** 4 **Stl Dråp**
m3 wåda. Lusus noxius in culpa est l 10, Nemo
videtur suorum membrorum dominus arg c 4
Bögm B Ll

41. Si quid imprudenter deje-
ctum, effusum, suspensum, pericu-
lose positum, quod transeunti, ubi
vulgò iter fit, nocuerit, datur hic a-
ctio ferè in duplum. Vid: c 23 § 2
48 § 4 **Bll** 24 **Röpb Stl** c 4 9^{ll} 8 § 1
Stl Dråp medh wåda c 4 5 6 ll & 5 6
Stl Sårn medh wåda.

42. Publicè interest per itinera sine metu
& periculo commeari, l 1 p 1 c 6 **Ll** & 5 **Stl**
Dråp medh wåda c 3 **Bll** in homine libero
si perit, nulla corporis æstimatione fieri possit, sed
50 aureorum condemnatio fit, p 5. Cicatricum
autem & deformitatis, si liber homo latus, nulla
fit æstimatione: Quia liberum corpus

non recipit æstimationem, l. 7.
Habitator suam suorumq; culpam præstare tenet-
tur arg: c 22 p 3 **Bb Stl** & punc 20 21 22. Utij
Krogare och Gåsigiffware Ördning Bóta
för Soldt sit ljåsa som han hade sielf brutet.

43. Actio noxalis est qualibet
pœnalis actio (sz furti, doli) quæ ex
delicto servi vel pecudis in dominũ
da-

Tit: 3.
De his qui
deiecerint
vel effuderint.

*Notabilis
ores leges*

Aliter ius
nostrum
Sårn: B
hinc **Lytes**
boos

Örgängen
1649.

Tit: 4.
De noxalis
bus actioni-
bus,

datur alternativè, ut aut damni æsti-
mationem præstet, aut servum vel
pecudem noxæ dedat, vid: c. 7 Sår-
medh wåda St I Bifker Hunder Man/
giffroi åganden vth Hunden eller bote
6. Dra.

Not. Lex 44. Si servus sciente vel iubente domino
B. Karls occidat, in solidum dominum obligat, conf. c. 44
Gårdzrätt l. 22 St I Edzör si insciente noxalis est actio, l. 2
p 10. Noxa. caput sequitur, l. 43.

LIBER 10. 45. Actio finium regundorum
Tit: 1. datur inter confines, de finibus ag-
Finium re- grorum vel prædiorum ritè confiti-
gundorum. tuendis. Vid: c. 14 6 7 8 26 27 28 29
cod 3 39 B. b. l. 1.

Tit: 2. 46. Actio familæ (i e, heredita-
Familæ cr- tis) Herciscundæ (i e, dividunda)
ciscundæ, c, datur inter coheredes, de dividen-
3, 36. dis rebus hereditarijs communiter
erciscere h relictis. Quæ est directa vel utilis
e, dividere Vid: c. 13 14 15 l. & 9 10 14 St I Erfob.

Tit: 3. 47. Actio communi dividundo
communi datur inter eos, quibus res aliqua
dividundo (non tamen hereditaria) communis
c 337 est, ad ejus divisionem. Vid: c. 14
laga Skipt. 25 § 3 28 32 41 b: b: l.

48. In

48. In re communi nemo dominorum *Notab. L.*
iure facere quicquam possit, invito altero, arg: c
14 *Ugher man tega* 30 32 in pr 33 in fin: *B b ll*
In re pari potioem causam esse prohibentis cons
stat l 28.

49. Actio ad exhibendum est a-
ctio personalis (in rem tamen dire-
cta) per quam actor, qui in rem (sz.
mobilem) acturus est, postulat sibi
fieri in publico ejus rei videnda ap-
prehendaq; copia. Huc quodam-
modo trahi possunt. c 111 & 10 *Stl*
Röpb.

Tit: 4°
ad exhiben-
dum cod:
3 35

50. Introduta olim fuit actio
interrogatoria, quæ est jus persequen-
di ut adversarius interrogaretur &
responderet, de eo, quod actor for-
te proponeret, ad aliquam futuram
actionem pertinens, ut hac ratione
vel confitendo, vel mentiendo sese
oneraret. quæ nunc abolita;

LIBER II.
Tit: 1,
De interro-
gationibus
in iure faci-
endis

51. Qui iusto errore ductus vel sine dolo
(quavis aliqua culpa) responderit veniam dignus est.
l 11 p 10 licet responsi penitere, si nulla captio ex
eius poenitentia sit actoris ead: p 12 an in iure no-
stro liceat. vid. c 23 *Tingb* & 9 *Rädsk b.* Con-
fessio actu & potentia falsa non praiudicat, Goth.
ad l 14. vid. *Domare Reg*

*Notabili-
ores leges*
*Tvetalan
å Tinge
gälle förs
sta*

52 Cum

Tit: 2 52, **Cum** causæ continentia non

De quibus ad eundem iudicem eatur debeat dividi, itaq; si plures vel iudicij duplicibus vel tutelæ teneantur, tunc coram eodem iudice litigabunt.

53. **Datur** hic actio in duplum,

Tit: 3 quanti ea res est, adversus eum, qui alienum servum receperit, vel opere corrupto aut consilio ejus mores corruperit.

Bergz pr: P 14 **Vid: c, 15, §. 1, ll. & 21, §. 5, Bb. St. L.**

Not. Lex 54. **Non oportet** malitiam laudando auferri l, 1 p 49

Tit: 4 55. **Qui** servos fugitivos vel er-

De fugitivis roneos occultaverit, hic furti tenetur, l, 1, vid: c, 15, §. 5, §. 1. 21, §. 4.

Herrebro stadga dat: 1540. **St. l. Bb. & Calm: recess: dat. 1484**

Tit: 5 56, **Merito** hic prohibentur vi-

De aleatoribus c. 443. tiosi fortunæ lusus. **Conf: Dob: b.**

Then som Doblar öfwer ena marck / bö-

te 3. marck til Trestiptis swã then som

Gårdzrätt tappade / som then som wan. & c. 16,

p, 18, §. 1, Jord: St. L.

57, **Si quis**, inquit Prætor, eum,

apud quem aleam lusum esse dicetur,

verberaverit, quodcumq; & ubi-

cunq;, damnumq; ei dederit, sive

quid tempore lusi domo ejus, furto

ablat

Pœna aleatores sulcipientis

ablatum est, non iudicium dabo i, e, 7
impunè fiat.

58. Vetitum est in pecunia ludere nisi vir-
tatis causâ ut currendo, certando L, 2. Qui ludo
victus est solvere non tenetur, si solvat ille vel pa-
rentes, vel magistratus repetere, potest, l, 1, Cod
hic, Vid: Dob: B

59. Datur hic actio adversus a-
grorum vel aliarum rerum menso-
res, qui dolo vel latâ culpâ falsam
mensuram dixerint, in id quod agē-
tis interest, falsum non esse renun-
ciatum modum. vid: C, 16, §, 5, 17,
Kong: St. l. 21, 27, 28, 29, Röp St. l.

60. Hæc actio dolum malum duntaxat
exigit, si imperitè vel negligenter versatus est men-
sor, sibi imputare debet, qui eum adhibuit. La-
ta tamen culpa planè dolo comparatur, ex l. 1.

61. 1. Hic agitur de locis religio-
sis, quas facit illatio mortui l, 2, ut qui
mortuum in alienum locum intule-
rit, hic tenetur.

62. 2. De sumptibus funerum,
qui hic ab heredibus refundendi &
repetendi per actionem funerariam,
l, 12, arg: c, 19, §, 2, Erff St l.

63. 3. Ut funus ducere liceat, ne
B cade

Notabil-
Leges.

Tit. 6.

Si mensor
falsum mo-
dum dixerit.

Bergz pri.
p, 4: 5, 6, 8.

Not: Lex
Mort: Be
art. 13.

Tit. 7.
de religiosis
& sumptibus
funerum
&c.

cadavera mortuorum inhibitione
ab æs alienum &c, contra pietatem
maneant insepulta.

Not. Lex 64. Non oportet ornamenta cum corpori-
bus condi, nec quid aliud eiusmodi, quod tamen
simpliciores faciunt. l, 14, p, 5.

Tit. 8. 65. Jubetur hic, ne quis prohi-
beat, mortuum inferre, aut sepul-
chrum ædificare, ubi jus habet.

Not. Lex 66. Mulier prægnans humari non debet
antequam partus ei excidatur, ne spes animantis
perimatur. l, 2, vid, C, 4, *Uiff St L.*

LIBER 12.

Pars Tertia ff.

Tit. 1. 67. Antehac de judicijs realibus
De rebus ac mixtis sequuntur judicia ex obli-
gationibus.
creditio i. e. mutuo & conditio

ne. C, 4. R. 68. Mutuum (quasi ex meo tu-
& 2. um) est contractus J, G. Quo res
fungibilis i. e, numero pondere &
mensura constans, eâ lege fit accipi-
entis, ut constituto tempore eadem
bonitate, non in specie sed genere
eadem restituatur. vid: C, 8, 14, El. 9,
St. l. Röp b: 33, El. II. St. l. Kong: 16,
17, Rådff: 20 in fin: B. B. St. l.

69. Conz

69. *Condictio* est actio quâ rem nobis debitam postulamus. 1. Est *Certi*, quâ certum aliquid ex certa sponſione (ut mutuum) C. 14. Röp: El. 2. *Incerti*, quâ incertum sine certo contractu petitur. 20. Röp b: St. 1. Bötä skadan eptar 4. Manno måhordom. 7, §, 2; B. B. El.

Condicere
i;e; postulas
re reper.

70. Irændium ære alieno non exiit. l. i. Cod. 35, B. B. El. Betala thet sff branstud sinna:

Not. Lex

71. *Jusjurandum* est rei asseveratio, quæ fit teste Deo, sub execratione nostri si fallamus. C. 4, §, 35, Rong: El. 15, 16, §, 3, St. l. 1; 21 Ting: B 30, Jord b. 21. & process: jud.

Tit: 2.
De iureius
rando nec
cessario ius
diciali. &c.
Cod: 4, 126

72. 1; *Voluntarium* sive conventionale, quod extra iudicium conventionione partium fit.

58:

73. 2; *Necessarium* vel suppletorium, quod inopiâ probationum in supplementum à iudice litigatori imponitur c. 12, Ting b: 24, §, 1, Rådsk Dom. Reg: Ther man ey kan förswara sig medh skäl och witne/skal man medh laggång och Gedh.

73. 3, *Iudiciale* quod pars parti defert in iudicio, iudice approbante. c. 20, 21, *Ting: B. &c.* *Dom: Reg:* När åklagaren haffwer någon skäl be- hemtts eller ljfnelse/ eller ett witne medh sig/ ther kommer han swaranden till *Ged/ eliest* intet.

74. *Decisorium* per quod lis deciditur, 30, *Jord B. U. c. 5, Köp St. l. 5.* *Calumnia*, quod litigator de conscientia bona & bonitate causæ, quã opinatur se habere præstat, pun. 16, *proc: iud: Not: si actor hoc recusat, causa cadit, si Reus, pro confesso habetur.* 6, *Purgationis* quod Reus suspectus, non convictus, ad suam innocentiam probandam præstat, c. 19, *Ting: 16, §. 5, 17, §. 1, Kong St. l. 25, §. 2, B. B. U.* 7, *Testimonij* quod testibus injungitur. c. 12, §. 1, 20, 21, *Ting.*

75. Maximum remedium expediendarum litium est iurisiurandi religio. l. 1, arg. c. 22, *Tit. Dom: Reg: Sed skal icke gå emot Sed Majoremq; habet auctoritatem, quam res iudicata.* l. 2. Cui remissum est iurandum, cum paratus esset, perinde est ac si iurasset. ex l. 6, & 9, 24, *Ting 29, Rådst B.* *Manifesta turpitudinis* ac

Punc. 17.
proc. iud.

Notabili-
ores leges

confessionis est, nec iusiurandum (sz. necessarium) referre nec velle iurare, l, 33, Jusiurandi contempta religio, satis Deum ultorem habet, periculum corporis vel crimen maiestatis inferri non placet. l, 2. Cod: nostrum ius pœnam exigit. 21, Ting B.

76. Juramentum in litem (aliàs taxatorium sive æstimatorium quia per hoc lis non deceditur, sed res controversa æstimatur) quod à iudice soli actori defertur, ad rei æstimationem, cum à Reo contumacitè vel dolo res non restituitur, ne inquit Cuj, in potestate rei sit, per fraudem ab invito Domino rem iusto pretio sibi comparare. De iure nostro ut plurimum Reus, deficientibus testibus, jurabit. c, 20, §, 2, Byg: B. Stl. & Dom: Reg: Medh Ced skal man Swara och icke blaga/ och ingen må swåria sig pœnninga till.

77. Hoc est vel affectionis, vel veritatis, in illo pro arbitrio, affectioni indulgendo, in hoc quanti revera est vel interest rem æstimat.

78. Ex culpa hoc iusiurandum non est deferendum, sed æstimatio à iudice facienda. l.

4. p. 4.

Giffwen
Ced så gil
der som
gången.

Tit: 3,
De in litem
iurando c,
§ 33.

non enim
semper vult
Dominus
rem iusto
pretio vendere.

Not. Lex

79, **Condictio pro qualitate cau-**
sa nomen sortitur. 1. Si causa de-
ficiat, datur cōdictio ob causam da-
torum, quæ est actio personalis, quâ
quod ob causam honestam facien-
dam datum est, & causâ non secutâ,
repetimus. l, 1.

Tit: 4.
De condi-
ctioe cau-
sa datâ cau-
sa non se-
cutâ C, 4. 6.

Not. leges

80. Qui ob causam dedit, possit re integrâ
pœnitere & condicere, l, 3, p, 2. Si causa non
culpa accipientis, sed casu fortuito non secuta, da-
tum repeti non potest, l, 10. Cod: hic.

Tit: 5,
de condic-
tione ob tur-
pem vel ins-
iustam cau-
sam C, 4, 7.

81. 2, Si causa sit turpis vel inju-
sta, datur conditio, quâ repetimus,
quod datum est, ob turpem aut ille-
gitimam causam.

82. Cum solius dantis aut utri-
usq; (nam in pari causa potior est
conditio possessoris) sit turpitude,
cessat repetitio. Cum solius sit ac-
cipientis, ut si quid datur, ne quis
furetur, vel aliquem occidat, &c.
datur repetitio.

Not. Lex

83. Quod meretrici datur repeti non po-
test, cum solius est dantis turpitude, illa enim qui-
dem turpiter facit, quod sit meretrix, sed non turpi-
ter accipit, cum sit meretrix. l, 4, p, 3.

Tit: 6,

84. 3, Si causa sit erronea, datur
con-

condictio indebiti, quā indebitum (id est, nullo jure debitum) per errorem solutum repetimus. *De condictione indebiti, C, 4, §.*

85. Estq; indebitum 4. druplex, Naturale, Civile, mixtum, ope exceptionis. Schn.

86. Hoc naturā æquum est neminem cum alterius detrimento fieri locupletiores. l, 14. c. 11, 12, Erfd 21. 19, Edzör Stl. Engin äger then ärfwa han Drap. C, 2, Köp B. *Not. leges*

87. 4. Si nulla causa fuerit, datur condictio sine causa, quā id repetitur quod datum aut permissum sine causa. E.g, si dos sit data, cum matrimonium jure non consistat. *Tit: 7, De condictione sine causa. C, 4, §.*

88. Not: hæ conditiones in jure nostro referri possunt ad reg: C. 1, Jord El. *Ute olagliga sängen/ är som ofängen.* ut 16, Erfd El.

89. 5. Si res furto sublata sit, datur condictio furtiva, quæ est actio personalis rei surreptæ (non ita poenæ, quam actio furti persequitur) & fructuum persecutoria. *Juss B. 5, 7, &c. El.* *LIBER 13.*

90. Si lex nova civilis obligetionem *Tit: 1, De condictione furtiva. C, 4, §.*

De condi-
tione ex
lege. C, 4, 9.
nem introduxerit & non certam a-
ctionem, quâ agendum sit, expresse
rit, datur hæc conditio ex lege, quâ
reum ex nova lege nobis dare face-
re oportere intendimus. Præci-
pius est ejus usus cum ex novis prin-
cipum constitutionibus agitur.

Tit: 3, 91,
De condi-
tione triti-
caria vel tri-
ticiaria.
Hæc conditio (à Prætore
Triticio vel tritico, quo verbo vetu-
stas omnes fruges appellabat) datur
ad rem omnem (solâ pecuniâ nume-
ratâ exceptâ) arbitrio judicis, pro ra-
tione locorum & temporum æsti-
mandam ac restituendam.

Tit: 4, 92,
De eo quod
certo loco
dari oport-
et. c, 3, 18.
Olim creditor non potuit
debitorem suum alio, quàm consti-
tuto loco, de solutione compellere,
id si fecit, non modo non audieba-
tur, sed etiam causa cadebat, quia
plus loco petebat.

93,
Verum cum debitor in istum
locum forsân, nunquam accedens.
creditorum illudere potuit, introdu-
cta est hæc actio *Utilis, arb. quâ id,
quod certo loco nobis debebatur, alio loco*
petis

*petimus, facta commemoratione ejus loci,
in quo solvi debuit.*

94. Datur ad id, ut æstimatio
fiat ratione ejus, quod interest tam
actoris, quàm rei, solutionem non
loco convento fieri.

95. Alio loco quàm in quem sibi dari
quisq; stipulatus esset, non videbatur agendi facul-
tas competere. l. 1. Is qui certo loco dare pro-
misit, nullo alio loco, quàm in quo promisit sol-
vere, invito stipulatore potest. l. 9.

Not-leges

96. Constituere pecuniam, est
omnem rem antea ex obligatione
debitam novâ pactione sine so-
lennitate & stipulatione promitte-
re. Ut quando quis non interro-
gatus vel absens per nuntium se so-
lutorum promittit.

Tit: 5.
De consti-
tuta pecuni-
a. cod: 4.
Tit: 48.

97. Constitutæ pecuniæ, sive
constitutoria actio est, quâ agimus
contra eum qui nudo pacto (quod
hic peculiare, quia recipit suum fo-
mentum ex præcedenti debito) con-
stituit se pro seipso vel alio solutu-
rum. Differt à fidejussione, quæ
fit stipulatione & tantum pro alio.

Requiritur
debitum ex
priori obli-
gatione.

Notabilis 98. **Aequitas** huius actionis est, quod gra-
ores leges ve sit fidem fallere. L. 1. **Mans** Ord/ mansß
Ahra. Ubi quis pro alio constituit se soluturum,
adhuc is pro quo constituit se soluturum, obligatus
manet, l. 28. **Jus N.** vid: C, 8, Röp. Et l. 12.
L. L. & 20, Rädst. hac de re.

Tit: 6, 99. **Commodatum** est contra-
de commo- ctus, quo res alicuj gratuitò utenda
dato vel cõ- conceditur, ita ut ea ipsa in specie
era. C, 43 (i, e, individuo) restituatur. Con.
33. C, 8, §. 1. **Sy mä lään** & c, & 9, St. 1.
Röp B. 16, Rädst. B. 53, §. 20, §. 2,
St. 1. **Byg: B.**

100. **Commodatarius** in J, R,
latam levem & levissimam cul-
Zorn thec pam, quia ejus sola est utilitas, non
hållt hånz casum merè fortuitum præstabit.
de fan gäl Quem tamen etiam jus nostrum ex-
de åter. igere videtur. C, 20, §. 2, B. B. st. 1.

Not. leges 101. **Qui** utitur commodato ad sui & ves-
rum usum, in quem accepit, nihil præstare tenetur
(si culpa absit) ex l. 18. Ea quidem, quæ vi ma-
iore auferuntur, detrimento eorum, quibus res
commodantur imputari non solent. l. 1, C. aliter
videtur cit, c, 10, p, 2, B B St. 1, & 8. Röp B.
22. **Sy mä** & c.

Tit: 7, 102. **Actio** pignoratitia hinc da-
De pignora tur ad pignus, debito soluto, perse-
titia actio que-
de. C, 47 24)

quendum. vid: C, 10, 11, El. 6, 7, 10,
12, St. l. Röp: 7, 8, El. Jord B.

103. Directa competit debitori.
c, 6, 11, §, 1, Röp b. St. l. Engin mā & c.
Contraria creditori, ut indemnis
præstetur. C, 11, Röp El. ar wād h mino
ne. & c. 7, St. l.

104. Ea, quæ diligens paterfamilias in suis
rebus servandis præstare solet à Creditore exiguntur.
l, 14, c. 10, Röp El. Quæ fortuitis casibus
accidant, cum prævideri non poterint, nullo B. F.
Judicio præstantur. l, 6, cod: c, 20, p, 1, B B.
St l c, 5, 6, Röp St l Brinder bægga thera/
giffwi enite vth söre.

105. Sequuntur actiones usq; ad
Tit: 3, Lib: 10, in quibus vel per ali-
os, vel pro alijs quis obligatur.

106. Actio exercitoria est quæ
exercitor navis (Stepågande) tene-
tur ex contractu magistri (Stepare)
ad id præstandum, quod ex magi-
stro, quem navi præposuit, debetur.

107. Præpositio dat certam legem contras-
centibus l, 1 p 14. Est nobis electio, utrum exer-
citorem, an magistrum convenire velimus.

108. Lege hac nauticâ (quam
condidit Rhodij) Cautum est, si na-

Not. leges

Ar ey bæg-
gia thera
stulit giff-
we wād as
ser

LIBER 14.

Tit: 15
De exercis-
toria actio-
ne. c. 4. 25.

Not. leges

Tit: 20
De lege
Rhodia. de
istis

VIS

De piratis
vid: c 42 p 1
Edzör L 1

Vid: Göta
Söderätt p.
42. 20. 21.
38.

vis servandæ causa, alicujus merces,
in mare projectæ sint, vel à piratis
navis sit redempta, ut damnum
commune sit, & omnium con-
tributione resartiat; quia pro sa-
lute omnium id factum, l. 1, c. 13,
§. 1, *Kostas meer giâlde åter &c.* & 11,
§. 1, *Stip B.*

109, Ita suas merces perdenti da-
tur hic actio adversus magistrum
navis ex locato, ut cæterorum merce-
ces retineat, donec portionem da-
mni pro rata præstent.

Not. leg.

110. Non lucri sed detrimenti fit præsta-
tio. L. 3 p 4. Res iactæ domini manent, non fi-
unt apprehendentis quia pro derelicto non habentur.
L. 1 p 8 arg: c 36 LL 14 *St l Tiuff B.*

Tit: 3,
De institoria actione.
c 4 25

111. Ex negotiatione terrestri ori-
ritur actio institoria quâ dominus,
qui institoris (vulgò factorer) operâ
utitur ex contractibus cum eo factis
tenetur.

Not. Lex

112 Non omne quod cum institore (ve
magistro navis) obligat eum qui præposuit, sed ita
si eius rei gratia cui præpositus fuerit, contractum
est. L. 5 p 11.

Tit: 4,

113 Actio tributoria est, quâ is cui
jus

ius servus in merce peculiari (in qua dominus permisit servo suo proprio nomine negotiari) sciente domino negotiatus contraxit, tenetur, & in tributum vocatur, i.e. ut merces peculiare æqualiter inter creditores distribuat. Idem de filiof.

De tributis
ria actione
à distribu-
endo dicta.

114. Generaliter hic agitur de eorum contractibus, qui in aliena sunt potestate, & peculiariter de filiof. quod si contrahit, dum in potestate constitutus, obligetur, & patri potestate solutus, suo nomine conveniri possit. Secus est cum servo.

Tit: 5.
Quod cum
eo qui in a-
liena pote-
state est ne-
gotium ges-
tum esse di-
cetur, c. 4 26

115. Quamvis filiusf. & se & patrem obliget, tamen si pecuniam numeratam (extra causas quæ patris oneribus incumbunt: fœnore mutuo sumperit, per hoc S. C. iste contractus irritus redditur, adeo ut creditor non actionem ad repetendum habeat. arg: C, 3, §, 1, Rôp Et l.

Tit: 6,
De Senatus
consulto
Macedonic
ano.

116. Causa hujus S. C. erat improbus Macedo, qui filijsfam. pecuniam lagitiosè ad quemlibet luxū dedit, ut

ut post mortem parentum sub ma-
gno fœnore solverent. Variè ta-
men cessat.

Not. lex 117.

Is autem hic solus S, C. offendit qui
mutuam pecuniam filiis, dedit non qui alias, puta
vendidit, locavit &c, contraxit. L 3. p 3;

Corollaria I. Ethica.

DE VIRTUTE

I.

Virtus est intellectualis vel moralis.

2.

Hæc est habitus (quia nec potentia nec
effectus) electivus in mediocritate consi-
stens; quo ad nos relata & definita, sicut vir
prudens eam definierit.

Vel Clariùs.

Est promptitudo in homine agendi se-
cundum honestatis normam, quâ omnibus
effectibus tale injungitur moderamen, ut
tranquillus & beatissimus, qui in hoc mun-

do haberi potest, status obtineatur. Con-
sultiss. Praeses Disp. Eth. 3.

3. An ejus forma sit congruentia cum
recta ratione & lege, vel laudabilis medio-
critas? Utrumq; recte dici potest.

4. An ejus subjectum potius sit appe-
titus rationalis sive voluntas, quam appe-
titus sensitivus? Aff.

5. An natura nobis insit? N. D.

6. An actio sit causa efficiens virtu-
tis? Aff.

7. An actio alia sit spontanea, alia in-
vita? Aff.

8. An tria sint actionum principia,
voluntas, consultatio, electio? Aff.

9. Utrum virtus Theol. & Ethica
specie vel gradu differant? Dist.

10. An virtutes Ethnicorum sint pec-
cata & proinde Deo prorsus displiceant? N.
Si ratione sua essentia considerentur.

An

11. *An omnes affectus absolutè mali
& tollendi? N. Sed corrigendi.*

12. *An omnis actio ignorantèr facta
dicatur invita, & mereatur veniam? N. D.*

2. Politica.

De JURE MAJESTATIS

Jus Majestatis est summa potestas dis-
ponendi ordinandiq; media, quæ ad sa-
lutem ac utilitatẽ & spiritualem & cor-
poralem politici corporis pertinent.

2. *An Majestas præter DEum & legem
agnoscit superiorem? N.*

3. *An Majestas sit 2pl: realis & personalis? A.*

4. *An Majestas sit legibus soluta? Dist.*

5. *An quædam jura majestatis à Rege
absq; ejus diminutione subditis communi
cari possint? Aff. Non tamen privativè.*

6. *Crimen læsæ majestatis est publicum crimen, quo con-
tra majestatem ac Reip: securitatem subditus perniciosum quid
maligno proposito machinatur, vel iura majestatis violat
Quod est vel majestatis vel perduellionis*

